

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
1.Bhar.98/2015/5.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2015. év június hó 30. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A zugírászat büntette miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 31.Bf.7585/2014/10. számú ítéletét megváltoztatja.

A közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c/ pont] 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a/ pont] és 2 rb. - egy esetben folytatólagosan elkövetett - csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a/ pont] a bűnösség megállapítását mellőzi.

A vádlott börtönbüntetését 1 (egy) évre enyhíti, a felfüggesztés próbaidejét 2 (kettő) évre mérsékli.

A vádlottal szemben 2.650.000 (kettőmillió-hatszázötvenezer) forint erejéig alkalmazott vagyonekobzást mellőzi.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletet a vádlottal szemben helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2014. év január hó 23. napján kelt 3.B.Nyom.21.658/2013/28. számú ítéletében a vádlottat - a váddal egyezően - bűnösnek mondta ki zugírászat büntettében [Btk. 286. § (1) és (2) bekezdés] és ezért 1 év 1 hónap - végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte.

A vádlottat a hamis tanúzás büntette [1978. évi IV. törvény 238. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c/ pont, (4) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette.

Kötelezte kártérítés, valamint bűnügyi költség megfizetésére, illetve rendelkezett az egyéb járulékos kérdésekről.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2015. év január hó 19. napján kelt 31.Bf.7585/2014/10. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a vádlottal szemben megváltoztatta és bűnösnek mondta ki közokirat hamisítás büntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c/ pont], 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a/ pont] és 2

rb. - egy esetben folytatólagosan elkövetett - csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a/ pont] is.

A vádlott szabadságvesztés büntetését 1 év 10 hónapra felemelte, melynek börtön a végrehajtási fokozata, ugyanakkor a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést érintetlenül hagyta.

A vádlottal szemben 2.650.000 forint erejéig vagyonelkobzást is elrendelt. Rendelkezett további bűnjelekről, valamint pontosította az elsőfokú ítélet rendelkező részében a névelírást.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkezéseit a vádlottal szemben helybenhagyta.

A másodfokú ítélet ellen a vádlott védője jelentett be másodfellebbezést, a másodfokú bíróság a vádlott távollétében lefolytatott eljárás szabályai szerint az ítéletet a vádlottal hirdetményi úton közölte.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.264/2015/1. számú átiratában kifejtette, hogy tévedett a másodfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az ítélettel ellen fellebbezésnek van helye. Fellebbezési okként kizárólag a Be. 386. § (1) bekezdés b/ pontja jöhet szóba, mely szerint fellebbezésnek van helye a másodfokú ítélete ellen a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság a büntetőjog szabályainak megsértésével olyan cselekmény miatt állapította meg a vádlott bűnösségét, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. Az ügyészi álláspont szerint az ügyben erről nem lehet szó, hiszen az elsőfokú bíróság a vádlott cselekményét zugírászat büntettének, míg a másodfokú bíróság meghatározása szerint az így értékelt cselekvőséget a továbbiakban még 1. rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettének, és 2. rb. - egy esetben folytatólagosan elkövetett - csalás vétségének is minősítette. A vádlott ezen cselekményeket a megállapított tényállás szerint ugyanis ugyanazzal a cselekménnyel valósította meg. Ezt a másodfokú bíróság ítéletének indokolásának 4. oldal 3. bekezdésében rögzítette is. Az elsőfokú bíróság tényállásában ez szerepel csak azokat hiányosan minősítette. Mindebből pedig az következik, hogy a Be. 386. § (1) bekezdés b/ pontjára alapított fellebbezés kizárt, ezért indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítélete ellen a védő által bejelentett fellebbezést tanácsulésen utasítsa el.

A védelmi fellebbezés részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdése alapján a védő fellebbezése folytán bírálta felül a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző első-, és másodfokú bírósági eljárást.

Az ítéltábla álláspontja szerint a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltak nem helytállóak, a másodfokú bíróság az alaki halmazatban megállapított vagyon elleni bűncselekmények mellett a vádlott bűnösségét közokirat hamisítás büntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c/ pont] is megállapította. Ez pedig, ahogy azt a másodfokú bíróság ítélete indokolásának 3. oldal 5. bekezdésében helyesen kifejtette nem látszólagos, hanem valóságos anyagi halmazatot képez az elsőfokú bíróság által megállapított zugírászat büntettével. Ez pedig azt jelenti, hogy a Be. 386. § (1) bekezdés b/ pontja szerint a védői fellebbezés folytán megnyílt a harmadfokú eljárás.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az első-, és a másodfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, az elsőfokú bíróság részletes bizonyítást vett fel, a rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelési körébe vonta és a mérlegeléssel megállapított tényállását kellően megindokolta. Az

indokolása - ahogyan azt a másodfokú bíróság is megállapította - nem volt iratellenes, a logika szabályainak megfelelt és megfelelő indokát adta annak, hogy mire alapította a tényállást.

Ezen tényállást a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az iratok alapján megalapozottan egészítette ki, illetve helyesbítette, amely tényállás így egyaránt irányadó volt a másod-, és harmadfokú eljárásban.

A másodfokú bíróság az irányadó tényállásból a zugírászat büntette vonatkozásában okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére. Erre vonatkozóan a bizonyítékok rendelkezésre álltak, így a tanúvallomások és az ezt alátámasztó okirati bizonyítékok is kellően alátámasztották.

Ugyanakkor nem értett egyet az ítéletábra a zugírászat büntettének minősítés mellett a további, közbizalom elleni és vagyon elleni cselekményekben a bűnösség kimondásával.

A cselekmény vád szerinti minősítése a vádlott esetében egységesen zugírászat büntette volt, a jogerős felmentéssel zárult hamis tanúzás büntettén túlmenően.

Az irányadó tényállás a váddal egyezően rögzítette, hogy a vádlott jogi végzettséggel és jogi szakvizsgával nem rendelkezett, a Magyar Ügyvédi Kamarának tagja soha nem volt, ügyvédi tevékenységet nem állt jogában végezni.

A Btk. 286. § szerinti zugírászat tényállásszerű megvalósulásának együttes feltétele ügyvédi/jogtanácsosi/közjegyzői tevékenység jogosulatlan és üzletszerű végzése. A minősített eset megállapításának pedig akkor van helye, ha az elkövető mindezt ügyvédi/jogtanácsosi/közjegyzői tevékenységre jogosultság színlelésével végzi.

A zugírászat törvényi tényállása kerettényállás, elkövetési magatartását külön törvényekben - jelen esetben az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvényben - meghatározott szabályok töltik ki tartalommal, azaz nem az ügyvéd bárminemű tevékenysége, hanem kizárólag az általa végezhető szakmai tevékenysége tartozik büntetőjogi védelem alá.

A büntetőjogi védelem oka kettős: egyrészt a foglalkozási jogosultság elvárásához (alanyi feltétel), másrészt e jogosultság kizárólagos gyakorlásához (tárgyi feltétel) fűződő érdek. E két kötöttség nélkül bárki bármely adott tevékenységet végezhetné (mialtal értelmét vesztené az ügyvédi, jogtanácsosi, közjegyzői foglalkozásra való jogosultság, illetve állami képesítés). Ugyanakkor nyilvánvalóan indokolatlan lenne minden jogi természetű tevékenység végzését jogosultsághoz kötni, és tiltani a jogosultság nélküli szívességből történő ellátását (BH.2015.5.122.)

A hivatkozott 1998. évi XI. törvény (továbbiakban „Ügytv.”) 5. § (2) bekezdés szerint eltérő rendelkezés hiányában kizárólag ügyvéd jogosult ellenérték fejében rendszeresen az 5. § (1) bekezdés szerinti tevékenység végzésére, amely ügyfél képviselet, büntetőügyben védelem ellátása, jogi tanácsadás, szerződés, beadvány más irat készítése, továbbá az ezekkel összefüggő pénz- és értéktárgy letéti kezelése.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott felajánlotta a magánfélnek, hogy őt a felesége által ellene tett feljelentés alapján indult büntetőügyben képviseli, majd ezt követően a magánféllel együtt annak gyanúsított kihallgatásán a X. Kerületi Rendőrkapitányságon megjelent, és a csatolt „ügyvédi meghatalmazás” alapján az eljárási cselekményen részt vett, a gyanúsított kihallgatásáról felvett jegyzőkönyvet védőként aláírta.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a vádlott ezen tevékenysége a Btk. 248. § (1) és (2) bekezdés szerint zugírászat büntettként nyer értékelést, figyelemmel arra, hogy a tényállásban rögzített cselekvőség az Ügytv. szerinti ügyvédi tevékenységként meghatározottakat fedi le. Nyilvánvaló, hogy egy polgári vagy büntetőügyben az ügyvéd - aki ügyfele képviselőjében jár el - tevékenysége nem korlátozódik kizárólagosan különböző beadványok, okiratok szerkesztésére, véleményezésére, ügyfelek közötti tárgyalások lefolytatására, hanem ezen ügyvédi tevékenység szükségképpen magában foglalja a különböző hatóságok, bíróság előtti eljárást, az ügyfél perbeli képviselőjét. Ennek pedig szükségképpen velejárója, hogy a magát ügyvédnek kiadó terhelt, amikor a hatóságok, bíróság előtt ügyfelek képviselőjében eljár, a hatóságok/bíróság által készített közokiratokban, mint ügyfele jogi képviselője jelenítődik meg. Az ügyvédi tevékenységre jogosultság színlelése magába foglalja tehát az ügy természetéből adódóan a büntetőeljárás során az ügyfél képviselőjét is. Ennek pedig következménye lehet - mint jelen esetben is - a bűncselekmény elkövetőjének ügyvédkénti megjelenítése a gyanúsított kihallgatási jegyzőkönyvön. Az, hogy ezen jegyzőkönyvet a vádlott alá is írta már büntetlen utócslekménynek tekintendő, hiszen az „álügyvéd” a lelepleződés veszélye nélkül a jegyzőkönyv aláírását nem tagadhatja meg.

Ez pedig a Fővárosi Ítéltábla eljáró tanácsának álláspontja szerint azt jelenti, hogy - függetlenül az eltérő jogtárgy sértéstől - a zugírászat elkövetési magatartása ezen esetben magában foglalja az ún. intellektuális közokirat hamisítás büntettként, mert az ügyvédi tevékenység részét képező eljárási cselekményeknél az „ügyvédi képviselő” csak ezen a módon valósulhat meg.

A vagyoni elleni bűncselekmények értékelésével kapcsolatban az ítéltábla álláspontja szerint a másodfokú bíróság által is irányadónak elfogadott tényállásból ezen bűncselekmények elkövetése nem következik. A zugírászat alaptényállási eleme ugyanis a fentebb idézettek szerint az ügyvédi tevékenység, jogosulatlan és üzletszerű végzése, míg a minősített esetről a hivatás színlelésével történik mindez. A bűncselekmény tényállási eleme tehát az üzletszerűség, amely a rendszeres anyagi haszonszerzésre való törekvést jelenti.

Mindebből következően a zugírászat tényállása magában foglalja az ügyfél megtévesztését (ügyvédi tevékenység színlelése nyilvánvalóan csak akkor valósulhat meg, ha magát ügyvédnek adja ki a terhelt), a jogtalan haszonszerzésre törekvést, hiszen a színlelt tevékenységet üzletszerűen folytatja, és ennek folyományaként a megtévesztett ügyfél a munkadíj megfizetésével nyilvánvalóan kárt szenved el. A zugírászat üzletszerű végzése egyértelműen azt feltételezi, hogy a bűncselekmény elkövetője e tevékenységet „munkadíj” azaz anyagi díjazás ellenében végzi.

A másodfokú bíróság pedig annak nem adta indokát, hogy a vádlott ezen zugírászat büntettként értékelt cselekménye alaki halmazatban miként valósította meg a csalás törvényi tényállását is és ezen elkövetési magatartás a vádban miként került megfogalmazásra.

Ezzel kapcsolatban pusztán annyit rögzített ítéletének 4. oldal 3. bekezdésében, hogy a vádlott önmagát valótlánul ügyvédnek adta ki, és a három sértettet nem vitásan tévedésbe ejtette, mindezt jogtalan haszonszerzési célzattal, álügyvédként eljárva tette. A sértettek által átadott munkadíj összegek kárként jelentkeztek, hiszen a vádlotti eljárás eljárásjogi szempontból semmisnek tekinthető. Ezáltal pedig a sértettek vagyoni viszonyai is csorbát szenvedtek.

A másodfokú bíróság ezen okfejtése nem jelenti azt, hogy a vád és az ezen alapuló elsőfokú ítélet e csalási cselekményeket egyáltalán egzakt módon leírta volna, mind a vád, mind az irányadó ítéleti tényállás a zugírászat büntettként tényállását írta le és az e körben adott jogi indokolás a másodfokú

bíróság részéről is a zugírászat elkövetési magatartásának leírása, amely a csaláshoz viszonyítva annak elemeit magában foglaló speciális igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény. Sem a vádban, sem az irányadó tényállásban nem került leírásra vádlott azon jogtalan haszonszerzést megcélzó csalárd magatartása, melynek eredményeként a sértettként meg nem határozott személyeknek kára keletkezett.

Erre tekintettel az ítélet tábla mellőzte a bűnösség megállapítását a közokirat hamisítás büntetében és a vagyoni elleni bűncselekményként értékelt csalás büntetében és 2. rb. csalás vétségében. Az ítélet tábla utal arra, hogy a zugírászat büntette és a vele anyagi halmazatban álló közbizalom elleni bűncselekmény, valamint a vele alaki halmazatban álló vagyoni elleni bűncselekmények viszonyában még nincs kialakult bírói gyakorlat. A Kúria BH 2015.5.122. jogesete a jogtanácsos által végezhető jogi tanácsadással kapcsolatos kérdésekben nyújt eligazítást, a további - jelen ügyben is felmerült - halmazati kérdések megválaszolása a kialakítandó bírói gyakorlattól függ.

A bűnösségi kör szűkítésének viszont kihatása volt a büntetés kiszabására is, figyelembe véve még a további időmúlást az ítélet tábla a másodfokon kiszabott szabadságvesztés büntetést - és annak próbaidejét is - enyhítette. A vagyonelkobzás alkalmazását szintén mellőzte.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélet tábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 398. § (1) bekezdése szerinti részben megváltoztatta, egyebekben pedig a Be. 397. §-a értelmében helybenhagyta.

Budapest, 2015. év június hó 30. napján

Dr. Rédei Géza s.k. **Vincze Piroska s.k.** **Dr. Mató Ágnes s.k.**
a tanács elnöke előadó bíró bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 31.Bf.7585/2014/10. számú ítélete a Fővárosi Ítélet tábla mint harmadfokú bíróság 1.Bhar.98/2015/5. számú ítéletében írt változtatás mellett a vádlottal szemben jogerős és a szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Budapest, 2015. év június hó 30. napján

. Rédei Géza s.k.

a tanács elnöke